

አብ መንጎ አመሪካን ቻይናን ዝረኣ ዘሎ ቁጠባዊ ረብሓ ዝሰረቱ ተጸብኢታት፡

አፍሪቃ ቅድመ ግንባርያ።

ጸሓፊ ኬቪን ሊግርኬ

ዘርጋሒ ትካል ማዕከን ዜና ሮይቴርስ

አብዚ እዋን ህላወ ቻይና አብ ክፍለ ዓለም አፍሪቃ እናሓየለ ይመጽእ ኣሎ። ንመንግስቲ አመሪካ ድማ የሻቕል ኣሎ። አብ መንጎ ቻይናን አመሪካን ኣነዶ ንስኪ ዓይነት ዘይጽቡቕ ውድድር ይካየድ ኣሎ። ክልተ ዓለማዊ ጽልዋ ዘሕድራት ሃገራት፡ አብ ሓንቲ ካብ ድሕረትን ድኻነትን ዘይተናገፈት ግን ከኣ ኣዝዩ ማራኽ ዝኾነ ባህሪያዊ ጸጋታት ዝተዓደለት ክፍለ ዓለም አፍሪቃ፡ ኣነ ክብሕቶ ንስኻ ውጻእ ኣይፋል ንስኻባ ውጻእ፡ ዝዓቦዩ ብምስጢር ዝነኣስ ብግህዶ ሓያል ንሕንሕ ይካየድ ኣሎ። ነቲ ድኻ ህዝም ጥራሕ ዝመልኡ መራሕቲ ሃገራት አፍሪቃ ድማ፡ ንመድረኽ ዝሓል ኩናት ብዝመስል ጎይቶት ኣምምራጽ ዝተጸምዱ ይመስሉ። ምስ መን እንተተጸጋዕኩ ንህዝበይ ካብ ድሕረትን ድኻነትን የውጽእ እንተዝኾውን ኣይምኽፍኣን። ናይ መን ባርያ እንተኾንኩየ ንህዝበይ ብባርነት ዝገዝእ ዝብል ውዱቕ ሕልና ስለዝኾነ ግን፡ አብዚ መዋእልዚ ... ዝብል ሕቶ ከይፈጠረ ኣይተረፈን።

ገለ ካብቲ አብ መንጎ አመሪካን ቻይናን ዘሎ ግሁድ ግን ከኣ ዘይቅዱስ ውድድራት ንኣብነት፡ ምምሕዳር ትራምፕ ንጽልዋን ህላወን ቻይና አብ አፍሪቃ ንምምካት ሓደ ስትራቴጂ ነዲፋ ብወግዒ ምንቅስቃስ ጀሚሩ ይርከብ። ከም ኣበሃህላ ምምሕዳር ትራምፕ እቲ ስትራቴጂ ንግዳዊ ምልዋዋጥ፣ ወፍሪ ጸረ-ግብረ ሽበራ፣ ከምኡውን ህዝብታት ዝርብሕሉ ሓገዛት ብምግባር መራሕቲ ሃገራት አፍሪቃ ተቐጻጸርካ ንጥፈታት ቻይና ንምድራትዮ። ተዓዘብቲ ብዛዕባዚ ጉዳይ ዘለዎም ርእይቶ ሓደ ዓይነት ኣይኮነን። ገለ ክልተ ሓያላን ሃገራት ሓላፍነት ዘይስመዖም መራሕቲ ሃገራት አፍሪቃ ሓዘም ብዛዕባ ካብ ኣህጉር አፍሪቃ ክረኽቡዎ ዘለዎም ረብሓታት ክቆራቆሱ ንዕቀት ንህዝብታት አፍሪቃዩ ዝብል ትዕዛብቲ ኣለዎም። ገለ ከኣ እቲ ዝበሃል ዘሎ ምትሕግጋዝን ደገፍን ውሑድን ንሸፈጥንዩ ዝብልውን ኣለው።

ናይ ፕረዚደንት ትራምፕ ኣማኻሪ ሃገራዊ ጸጥታ ዝኾነ ጆን ቦልተን አብ ዝሓለፈ ቀረባ ጊዜ ምስ ፖለቲከኛታትን ናይ ኮሌጅ መማህራንን አመሪካ አብ ዋሽንግቶን ዲስ አብ ዝገበሮ ኣኼባ ዘስመዖ መደረ፡ ቻይና አብ ክፍለ ዓለም አፍሪቃ ተኣምራዊ ባህሪ ተርኢ ኣላ። ሸቶኣ ድማ ንመላእ አፍሪቃ ንብሕታ ንምቁጽጻርዮ። ቀጺላውን ዓለም ንምቁጽጻርዮ ኢሉ።

ልክዕ ንምኻን ቻይና አብዚ እዋን አብ አፍሪቃ ብዙሕ ርእሰ ማልያ ተፍሰስ ዘላ። ካብቲ ዝገርም ድማ ቻይና እዚ ኩሉ አብ አፍሪቃ ተፍሰሶ ዘላ ገንዘብ ቅድመ ኩነት ዘይብሉ ምኻኑዮ። ፖለቲከኛታትን ኣወፈርትንን ኣመሪካውያን ድማ እዚ ከምዚ ዓይነት ኣይወሓጠሎምን። ኣየቕስኖምን ድማ። ናይ ኣመሪካውያን ሻቕሎት ግን ንቻይና ዝዓጣ ኣይመስልን። ብኣንጻሩ አብ ስራሓት ትሕተ ቅርጻዊ መደባት አፍሪቃ ብዝሓየለ ገንዘባን ክእለታን ከተፍሰሱያ ትረኣ ዘላ። ምሕዝነት ቻይናን ብተፈጥሮ ሃብቲ ኣዝዩን ሃብታማት ዝበሃላ ሃገራት አፍሪቃን ኣዝዩ ስጡምዮ። ቻይና ንመራሕቲ ናይዘን ብልዑል ባህሪያዊ ሃብቲ ዝፍለጣ ሃገራት አፍሪቃ እትምጥዎ ገንዘብውን ብዙሕዮ። አብዚ እዋን አፍሪቃ ንቻይና እነሆ ፈረስ እነሆ ሜዳ ከም ድላይኪ ኮይኑላ ኣሎ።

ቻይና አብ አፍሪቃ ብዙሕ ተግባረ ብልሽዋናያ ተካይድ። ምስ መንግስታት ሃገራት አፍሪቃ እትከብሮ ውዑል ልሙድ ቅጥዒ ዘይኸተል፡ ዘይንጹር፡ ግን ከኣ ቀያዲዩ ይብል ኣማኻሪ ሃገራዊ ጸጥታ ኣመሪካ ጆን ቦልተን። መላእ አፍሪቃ ብቻይና እስርቲያ። ቻይና ግን አብ አፍሪቃ ብልሽውና ጥራሕ ኣይኮነትን ተዘውትር።

ንረብሐታት ክትብል ብዛዕባ ናይ ከባቢ ሓለዎ ኣይትግደስንያ። ተግባራት ኩሉ ኢ-ሞራላዊዩ ይብል ጆን ቦልተን።

ኣመሪካውያን ፖለቲከኛታት ኮነ ኣውፊርቶም ገጸም ናብ ኣፍሪቃ ካብ ገበሩ፡ ኣፍሪቃ ዓውደ ኩናት ናይ ርእሰ ሓያላን ሃገራት ትኸውን ኣላ ማለትዮ። ዘይተዓደለት ክፍለ ዓለም ኣፍሪቃ ናይ ኣብ መንጎ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካን ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይናን ክካየድ ዝጸንሐን ዘሎን ውድድር ላቂባያ ይብል ዕለታዊ ጋዜጣ ዋሽንግቶን ፖስት። እዚ ውድድር ብዛዕባ ቁጠባዊ ጉዳያት ጥራሕ ኣይኮነን። ምስ ጸጥታውን ወተሃደራውን ልዕልነት ኣብ ደቡባዊ ባሕሪ ቻይናውን ርክብ ኣለዎዮ። እዚ ግን ሳዕቤን ኣለዎ። ነዚ ሳዕቤንዚ ክግንዛብ ዘይክእል ፖለቲከኛ ኣሎ ክበሃል ኣይከኣልን።

ምምሕዳር ትራምፕ ኣብ ልዕሊ ቻይናን ኣብ ኣፍሪቃ ትኸተሎ ፖሊሲን ኣመልኪቱ ዘስመዖ ዘሎ ነቕፊታ ብባይቶ ኣመሪካ ምሉእ ተቐባልነት ኣለዎ። ኩሎም ተወከልቲ ህዝብን ሴኔቴራትን በዚ ጉዳይ ይስማምዑዮም። መንግስቲ ቻይና ግን ነቲ ጉዳይ ብደቂቕ ዝፈልጦኳ እንተኾነ ዘስክፎ ግን ኣይመስልን። ኣብ ኣፍሪቃ ካብ ማክሮ ኢኮኖሚያዊ ረብሐታት ምስፍሕፋሕ ሓሊፉ፡ ኣብ ምምስራት ወተሃደራዊ መደበራትን ምትእስሳር ወተሃደራዊ ቃል ኪዳናትን ክረባረብዩ ዝረኣ ዘሎ። ንኣብነት ኣብ ሃገረ ጅቡቲ ዝገፍ ወተሃደራዊ መደበር ኣቐራሙ ኣሎ። ናይ ኣመሪካ ተለምቲ ስትራቴጂታትን ፖሊሲታትን ከኣ ንጆን ቦልተን ሓቅኻ ኣይተጋገኻን ክብልዎ ይስምዑ ኣለው።

ኣብዚ እዋን ምምሕዳር ትራምፕ ንኣመሪካውያን ኣውፍርቲ ኣስታት 60 ቢሊዮን ዶላር ሰሊፀ ናብ ኣህጉር ኣፍሪቃ ገጸም ክጥምቱ የተባብዕ ኣሎ። እዚ ባጀትዚ ምስ ቻይና ኣብ ኣፍሪቃ ተፍስሶ ዘላ ገንዘብ ክነጸጸር እንከሎ ኣብዚ እቶ ዝበሃል ኣይኮነን። ኣብዚ ካልእ ሓደ ሓቂውን ኣሎ። ቻይና ተለቅሕ ጥራሕ ዘይኮነት ዘለቃሕኩኻ ቀልጢፍካ መልስ ዝብል ጸቕጢ ኣይትገብርንያ። በዚ ኣገባብ ድማያ ንሃገራት ኣፍሪቃ ዕዳን ዕንድዳን ትግብረን ዘላ። ሃገረ ጅቡቲ ንኣብነት ናይ ሃገረ ቻይና ናይ ዕዳ እስርቲያ። ከምኡውን ዛምቢያ።

ንቻይና ካብ ኩሉ ዓውድታት ወፍሪ ከም ጽላት ዕደና ገይሩ ዝማርኻ የለን ይብል ጆን ቦልተን። ኣመሪካውያን ነዚ ምስተ ዓዘቡዮም ሎሚ ንሃገራዊ ረብሐኦም ክብሉ ናብ ኣህጉር ኣፍሪቃ ገጸም ክጥምቱ ዝግደዱ ዘለው። ኣፍሪቃ ንምቁጽጸር ዝገብርዎ ርብርብ፡ ውድድርም ምስ ቻይና ጥራሕ ዘይምጻኑዮም ፖለቲከኛታት ኣመሪካ ብወግዒ ዝዛረቡ። ሩስያ ፈደሬሽንውን ኣብ ክፍለ ዓለም ኣፍሪቃ ካብ ቅድም ብዘያዳ ሓያል ተገዳስነት ተርኢ ስለ ዘላ ሓደ ካብ ሻቕሎቶምዮ። ብፍላይ ብወተሃደራውን ማክሮ ኢኮኖሚያዊ ፖሊሲን ሩስያ ፈደሬሽን ካብ ናይ ቻይና ዝንእስ ከምዘይኮነን እንተዘይገዲዱ ይብል ጆን ቦልተን።

ካልእ ኣማኻሪ ሃገራዊ ጸጥታ ኣመሪካ ጆን ቦልተን ካብተን ሓደገኛታት ክብል ዝገለጸ ሃገር ሓንቲ ቱርኪያ። ቱርኪ ሓድሽ ንጥፊታት ትገብር ኣላ። ብፍላይ ወተሃደራዊ ህላወኣ ኣብ ሶማሊያን ሱዳንን። ኣብ ገለ ሃገራት ወሽመጥውን ከምኡ። ንምምሕዳር ትራምፕ ሕማም ርእሲ ኮይናቶ ዘላ ግን ህዝባዊት ሪፓብሊክ ቻይናያ። ጆን ሃገራት ኣፍሪቃ ናይ መጻኢ ህላወኣን ወሰንቲ ክኾና ይግበእ ክብልውን ምክሪ ሓዘል ሓሳብ ደርብዮ። ግን ሓዘታ ድዩ ወይስ ንቻይና እምቢ በልዎ ንዓይ ተማእዘዙኒ ንጹር ኣይኮነን። ጆን ቦልተን ኣብ መወዳእታ ሃገራት ኣፍሪቃ ኣብ ኩሉ ሸነኻዊ ውሽጣዊ ጉዳያትን ባዕለን ክሪኣን ክውሰናን ምበር፡ ምስጢራዊ ኣሰራርሓ ቻይናስ ኣየዋጽኣንን ክብል መዲሩ።

ትርጉም፡- ዓ.ኢ.፡- ወርሒ ለካቲት 2019

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 27-02-2019